

کتابخانه

سلام

دو « سوغاتی » از رزمایشِ اربعین:

سوگاتیِ **اول**:

سالها این پرسش برایم مطرح بود که:

عوامل و «**ریشه‌های**»

آن همه نامردی، بی‌وفایی، خیانت، دنائت، رذالت و شرارت از
کوفیانی که دولتِ عادلانهٔ امیرالمؤمنین را دیده بودند چه بود؟

با اینکه چند بار توفیقِ حضور در شهر نجف را داشته‌ام

اما امسال متوجّه شدم که

اولاً: مردمِ کوفّه سال « ۶۱ هجری »،

چه چیزِ گرانقیمت و نایابی را

« **تُم** » کرده بودند.

در نزدیکی « بحرِ نجف »

و در « صافی صفای » شهر نجف بودیم

که این توجّه به ما عطا شد که

کوفهٔ سال « ۶۱ هجری » از برکتِ « **نجف** » محروم بوده

و کوفیان آن زمان، « **علی** » را « **نُعم** » کرده بودند.

ثانیا: ریشهٔ آن « گم کردن »

و آن « درنده‌خویی »

« حمد » و « شکر » نداشتنِ

و « بی‌معنا » بودن زندگیِ کوفیان بوده است:

زیرا حضرت سیدالسادین امام سجّاد صلوات الله علیه در دعاء اول صحیفه می‌فرمایند:

(۸) وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي لَوْ حَبَسَ عَنْ عِبَادِهِ مَعْرِفَةَ حَمْدِهِ

عَلَى مَا أْبَلَاهُمْ مِنْ مَنِّهِ الْمُتَتَابِعَةِ وَ أَسْبَغَ عَلَيْهِمْ مِنْ نِعَمِهِ الْمُتَطَاهِرَةِ،

لَتَصَرَّفُوا فِي مَنِّهِ فَلَمْ يَحْمَدُوهُ، وَ تَوَسَّعُوا فِي رِزْقِهِ فَلَمْ يَشْكُرُوهُ.

ستایش مخصوص خدایی است که اگر **شناختِ حمد** و ثنایش را

با **آزمون** بندگان به نعمتهای گوناگون و احسانهای فراوان « زندانی » کند،

مردم، در نعمتهای الهی تصرف کنند بدون ستایش او

و رزق و روزی خود را گسترش دهند بدون شکر از او

(۹) وَلَوْ كَانُوا كَذٰلِكَ

لَخَرَجُوا مِنْ حُدُودِ الْاِنْسَانِيَّةِ اِلٰى حَدِّ الْبَهِيْمِيَّةِ

فَكَانُوا كَمَا وَصَفَ فِي مُحْكَمِ كِتَابِهِ:

« اِنْ هُمْ اِلَّا كَالْاَنْعَامِ بَلْ هُمْ اَضَلُّ سَبِيْلًا. »

در آنصورت از مرز انسانیت خارج شده و به حدّ حیوانیت سقوط کنند.
همانطور که خداوند در کتاب محکمش، آنها را چنین توصیف کرده:
آنها « اَنْعَام » هستند بلکه از اَنْعَام هم « گمراه‌تر » هستند.

پس هر « فرد » یا « دولت اسلام‌نمای ع راق و ش امی » که

إمامت و ولایت حضرتِ « علی » صلوات الله علیه را گم کند

و تابعِ « نِفسانیتِ درنده‌خویِ » خود و « بهیمه » شود،

هر نوع نامردی، خیانت، خباثت، دنائت، رذالت و شرارتی،

برایش « طبعی » است.

ثالثاً: در کربلای سال ۶۱ محرم،

سپاه کوفیان تحت فرمان عُمر سعد ملعون،

همگی اهلِ « **نماز** » بودند،

و حتی برای « **نماز اول وقت** » بر شرارتشان افزودند.

پس چرا « **نماز** » مانعِ آن همه « **شرارت** » نشد؟

به نظر می‌رسد که آن افرادِ خبیث و جنایتکار،

نماز را از روی « **عادت** » و برایِ « **خدا** » می‌خواندند

و خودشان « **هیچ بهره و نورانیتی** » از آن نمی‌بردند،

و در وضو، صورت و « **دست‌های** » خود را می‌شستند

اما حاضر نبودند از ثروت، قدرتِ دنیای فانی، « **دست** » بشویند.

سوغاتِ دوم: در زیارت اربعین شهادت دادیم که

« قیام امام حسین » صلوات الله علیه، برای:

« رهایی تمام بندگان خدا از جهالت و حیرت ضلالت » بود:

لَيْسَتْ تُنْقِذَ عِبَادَكَ مِنْ:

الْجَهَالَةِ وَ حَيْرَةِ الضَّلَالَةِ

در « رزمایش با شکوه اربعین » دیدیم که

چگونه « **حُبّ الحسین** »، « **معجزه** » کرد

و « بزرگترین راهپیمائی و تجمّع انسانی تاریخ بشریت »

و « مانور اقتدار و همدلی و نشاط دینی و انتظار فرج » را

در « سکوت رسانه‌های استکباری و با انواع مزاحمتها » آفرید.

ظاهرا نقل شده است که

« آخرین حجّت الهی » در « لحظه ظهور »،

خودشان را به جهانیان، « **فرزندِ حسین** » معرفی می کنند

یعنی « همایش اربعین » با « عنایات الهی »،

دارد « **نامِ حسین** » را برای جهانیان، « **معرفه** » می کند.

زندگی از منظر سوره «الرحمن»:

جلسه اول – مهر ماه ۱۳۹۸

۸ نکته دربارهٔ سورهٔ «الرحمن»:

۱- «سوره الرحمن»

از پُر فضیلت‌ترین سوره‌های مبارک قرآن،

و نام دیگرش «آلاء» و لقبش عروس قرآن،

و سوره ۵۵ قرآن و احتمالاً «مکی» است،

و ۷۸ آیه دارد.

۲- امام صادق صلوات الله علیه فرمودند:

از «**قرائت**» سوره الرحمن و «**عمل**» به آن غافل نشوید

زیرا این سوره در دل منافقان استقرار نمی‌یابد.

(وسائل الشیعه جلد ۴، صفحه ۸۰۹)

از این فرمایش معلوم می‌شود که باید

با «**کشف^{۲۰} عمل**» به این سوره، «**نفاق**» را از خود بزدائیم.

۶- فرموده‌اند: خداوند در قیامت این سوره را به شکل انسانی زیبا و معطر می‌آورد

و او در جایگاهی که نزدیکتر از آن وجود ندارد، نزد خداوند می‌ایستد

آنگاه خداوند به او می‌فرماید: چه افرادی در دنیا همواره تو را قرائت می‌کردند؟

او در پاسخ، « نام » قاریان خود را می‌گوید و چهرهٔ آنان « نورانی » می‌شود.

آنگاه خداوند به آنان می‌فرماید: هر که را دوست دارید « شفاعت » کنید

و به بهشت وارد شوید و هر جا که دوست دارید برای سکونت انتخاب کنید.

از خداوند²¹ بخواهیم « رابطهٔ قرائت این سوره » با « شفاعت » را به ما بفهماند.

👉 جابر بن عبدالله گوید:

روزی پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله سوره الرحمن را در جمع مردم خواندند اما مردم چیزی نگفتند. حضرت فرمودند: جن‌ها بهتر از شما پاسخ می‌دهند.

زیرا وقتی آیه «فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ» را برای آنها خواندم

آنها در پاسخ گفتند:

«لَا وَ لَا بِشَيْءٍ مِنْ آلَاءِ رَبِّنَا نُكَذِّبُ»:

«نه، هرگز ما چیزی از نعمتهای خدایمان را انکار و تکذیب نمی‌کنیم.»

۵- از امام صادق صلوات الله علیه نقل شده که فرمودند:

هر که پس از آیاتِ « فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ » بگوید:

« لَا بَشْيَءٍ مِنْ آلَائِكَ رَبِّ أَكْذِبُ »

اگر در آن روز یا شب از دنیا برود « شهید » تلقی می‌شود. (دعوات راوندی، صفحه ۳۱۹)

معلوم می‌شود که تمام افراد بشر در معرضِ « تکذیبِ آلاءِ الهی » هستند

و قرائت این سوره باید ما را به « شُکْرِ صادقانه و عملیِ آلاءِ » برساند.

پس مسلمانان با شنیدن آیه:

« فَبَايَ الْاِثْمِ رَبُّكُمَا تُكَذِّبَانِ »

که ۳۱ بار تکرار شده، باید سکوت نکنند و بگویند:

« لَا بَشَىٰ مِنْ الْاِثْمِ رَبُّكَ اُكْذِبُ »

(مجمع البيان: ج ۹/ص ۹۳)

👉 و در روایات دیگری فرموده‌اند:

هر که «سوره الرحمن» را قرائت کند

خداوند به ضعف و ناتوانی او رحم می‌آورد

و او توانِ «شکرِ نعمت‌های الهی» را پیدا می‌کند.

۷- از حضرت زهرا سلام الله علیها روایت شده است:

« قرائت کننده؟ » سوره « الرحمن »

در ملکوت آسمانها و زمینها،

ساکن در بهشت فردوس خوانده می شود.

👉 و پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله فرمودند:

هر چیزی، عروسی دارد و «**عروسی** قرآن» سوره «الرحمن» است.

(سیوطی، الدر المنثور فی تفسیر المأثور، ج ۶، ص ۱۴۰)

امام موسی کاظم صلوات الله علیه نیز از پدرانشان نقل کرده و فرمودند:

لِكُلِّ شَيْءٍ عَرُوسٌ وَ عَرُوسُ الْقُرْآنِ سُورَةُ الرَّحْمَنِ جَلَّ ذِكْرُهُ

(مجمع البیان فی تفسیر القرآن، ج ۹، ص ۲۹۶)

چرا این سوره «عروس» قرآن است؟

«عروس» چه ویژگی‌هایی دارد؟

نظرِ اول:

شاید همانطور که «زیبایی و حُسنِ هر عروسی»

در پشتِ «تور و پرده» از دیدِ عموم «پنهان» است،

«کنایه‌ها و استعاره‌ها و ایهام و اُسرارِ» این سوره نیز

در «پشت الفاظ»، «پنهان» است:

«حور مقصورات فی الخیام»

نظر دوم:

شاید همانطور که

« هر عروسی مزین به زیورات است »،

« زیبای‌ها و نعمت‌های » خیره‌کننده‌ی الهی

در « ظاهر آیات و الفاظ و مفاهیم و أسرارِ » این سوره،

دلیل « عروس قرآن » نامیده شدنِ این سوره است.

نظر سوم:

شاید این سوره « **عروس** » قرآن نامیده شده

به این خاطر که « دهها **اسم** و **فعل** **زوج** »

تنها در این سوره مطرح و « تکرار » شده‌اند

و این سوره « **زوجیت** » را مانع تکذیب آلاء می‌داند:

* الشَّمْسُ وَالْقَمَرُ * النَّجْمُ وَالشَّجَرُ * السَّمَاءَ وَالْأَرْضَ * اللَّوْلُؤُ وَالْمَرْجَانُ *

* الْيَاقُوتُ وَالْمَرْجَانُ * الْإِنْسَانُ - الْجَانُ * الْمَشْرِقَيْنِ - الْمَغْرِبَيْنِ *

* بِحُسْبَانٍ * الْبَحْرَيْنِ * الثَّقَلَانِ * جَنَّاتٍ * جَنَّاتٍ * الْجَنَّتَيْنِ *

* عَيْنَانِ * عَيْنَانِ * زَوْجَانِ * مُدْهَامَتَانِ * نَضَّاءَتَانِ * ذَوَاتَا * أَفْنَانِ *

* فِيهِمَا * فِيهِمَا * فِيهِمَا * بَيْنَهُمَا * مِنْهُمَا * دُونَهُمَا * رَبَّكُمَا (٣١ بار) *

* يَسْجُدَانِ * يَلْتَقِيَانِ * لَا يَبْغِيَانِ * فَلَا تَنْتَصِرَانِ * تَجْرِيَانِ * تُكْذِبَانِ (٣١ بار) *

(٣١ كلمه زوج)(٣١ تکرار رَبَّكُمَا)(٣١ تکرار تُكْذِبَانِ)

به فرمان و فتوای ذات اقدس الهی،

در آغاز قرائتِ سورة الرحمن، ابتدا باید استعاذه کنیم:

فَإِذَا قَرَأْتَ الْقُرْآنَ

فَاسْتَعِذْ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

(نحل/۹۸)

آیة مفتاح:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

« تنها آیه‌ای » است که « قبل » از نزول قرآن مطرح بوده است:

قَالَتْ يَا أَيُّهَا الْمَلَأُ إِنِّي أُلْقِيَ إِلَيَّ كِتَابٌ كَرِيمٌ (۲۹) إِنَّهُ مِنْ سُلَيْمَانَ وَإِنَّهُ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ (۳۰) أَلَّا تَعْلُوا عَلَيَّ وَأُتُونِي مُسْلِمِينَ (نمل/۳۱)

ملکه قوم سبا گفت: ای درباریان؛ همانا نامه مهمی از جانب سلیمان (علیه السلام) به من رسیده و (مضمونش) اینست که: با اسم خداوند امانت دهنده مهربان (خود را تنظیم کنید)،

بر من برتری نجوئید و با من تسلیم (حق) شوید.

پس طبق آیه ۳۱ سوره نمل،

جمله: « بسم الله الرحمن الرحيم »

برای مردم قبل از بعثت پیامبر خاتم صلی الله علیه و آله،

مطرح و با آن « آشنا » بوده‌اند.

این آیه، آنقدر مهم است که رسول اکرم صلی الله علیه و آله فرمودند:

هر کاری بدون «باسم الله» شروع شود،

«**أبتر**» و «بی سرانجام» خواهد بود.

و امام حسن عسکری صلوات الله علیه فرموده‌اند:

«**بلند گفتن**» این آیه،

یکی از پنج نشانه‌های «**مؤمن**» است.

و أئمه أطهار صلوات الله عليهم هم فرموده‌اند:

« **بسم الله** »، أعظم آيات قرآن و نزدیک به « **أسمِ أعظم** الهی » است.

این آیه بسیار مهم، ۱۱۴ بار در قرآن « **تکرار** » شده،

اما « **تکراری** » نیست بلکه « **عصاره** » آن است

که ظاهرا هنوز مفهوم و پیام و هشدار و عظمتِ آن

برای مسلمین روشن نشده است.

« اِسْمُ اللَّهِ » آنقدر مهم است که

قرآن « خوردنِ » هر **طعامِ** (علمی، معرفتی، مادی، معنوی) را

مشروط به این می‌داند که « اسمِ الله » در آن « مذکور » باشد:

فَكُلُوا مِمَّا ذُكِرَ اسْمُ اللَّهِ عَلَيْهِ

إِنْ كُنْتُمْ بِآيَاتِهِ مُؤْمِنِينَ (أنعام/۱۱۸)

قرآن،

« خوردنِ » هر نوع « طعامِ » بدونِ « اسمِ الله » را

« ممنوع » و آن را « فسق » می‌داند:

وَلَا تَأْكُلُوا مِمَّا لَمْ يُذْكَرِ اسْمُ اللَّهِ عَلَيْهِ

وَإِنَّهُ لَفِسْقٌ وَإِنَّ الشَّيَاطِينَ لَيُوحُونَ إِلَى أَوْلِيَائِهِمْ لِيُجَادِلُوكُمْ وَإِنْ أَطَعْتُمُوهُمْ إِنَّكُمْ لَمُشْرِكُونَ (أنعام/ ۱۲۱)

آیة اول:

الرَّحْمَنُ (۱)

■ «رحمان»، «جامعترین صفت» برای «اسم جامعِ الله» است.

■ «رحمتِ الهی»، «دائمی» است و هیچ انقطاعی ندارد.

■ «رحمتِ الهی»، برای تمام خلایق «یکسان» و برابر است.

«الرَّحْمَنُ» در کنار «الله»، موصوف است و صفت نیست.

یعنی: «الله» و «الرَّحْمَنُ» واجدِ تمام اسماء الهی هستند:

قُلِ ادْعُوا اللَّهَ أَوْ ادْعُوا الرَّحْمَانَ، **أَيًّا** مَا تَدْعُوا

فَلَهُ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَى ... (إسراء/ ۱۱۰)

بگوئید «الله» همه را داراست، بگوئید «الرَّحْمَنُ» همه را داراست.

«أَيًّا» یعنی هر کدام از این دو را بگوئید اسماء دیگر را هم داراست.

به عبارت دیگر،

«الرَّحْمَنُ» (مثل: الله)، «مقابل» ندارد.

«رحیم»، مقابل دارد که «رجیم» است.

یعنی خداوند هم رحیم است و بهشت و نعمت‌های دنیا مظهر رحمت اویند

و هم «رجیم و منتقم» است که جهنم و مصائبِ دنیوی مظهر انتقام اویند.

اما «رحمان»، مقابل ندارد.

« **الرحمن** » به معنی « بخشنده » نیست، زیرا او:
« صمد، بسیط، نامحدود، مطلق و بی نیاز » است،

پس:

اولاً: چیزی از آن « **کم** » و یا به آن « **اضافه** » نمی شود،

ثانیاً: جز « او » چیزی « **نیست** » که به او بخشیده شود.

خدایا :

« فهم مفاهیم » و « کشف اسرار »

و « توفیق عمل » این « سوره » را به ما عطا فرما

و در ظهور آخرین حجت ما را سهیم قرار ده.

اللَّهُمَّ صَلِّ وَسَلِّمْ عَلَى رَسُوْلِكَ

